

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Pleiada Sibiului

Numai nasul și datoria nu se pot s urta, grăește un proverb sintetizat în străvechea înțelepciune anonimă din Japonia. Și de fapt grăește un mare adevăr, care se impune tuturor, nu pentru că e japonez, ci pentru că e adevăr. Totuș, sacrosanctitatea lui a fost de mult călcată, în toate înțelesurile și aproape pretutindenea, fiindcă legea care impune împliniri de datorii se calcă uneori *legal* și nu mai obligă în conștiință.

Prin *datorie* vrem să 'nțelegem *incadrarea spontană a activității individului în legea chemării sau funcției ce o deține, până la identificarea legii cu chemarea sau invers*. Așa înțelegem moralmente și creștinește o datorie; iar Morala creștină abondează în precepte din domeniul acestui sens. O datorie este deci prin definiție organic legată de orice funcțiune sau chemare și n'are voie să fie nici întrelăsată, nici diminuată.

Știm că datoriile unei chemări își au, sau trebuie să și aibă în primul rând o linie spre trebuințele cele mai superioare și mai urgente; dar mai știm că ele își au și multe drumuri laterale, cari însă nu pot fi nicicând excluziviste, sau cel puțin nu trebuiesc considerate cu precădere, cum nu trebuie ca un profesor să facă mai multă politică decât școală, sau un preot mai multă gospodărie casnică și economică decât aceea ce-i impune pe primul plan legea preoției lui.

Dacă un episcop își îndreaptă activitatea cu precădere spre o bună administrație, sau spre o bună gospodărie, sau spre literatură beletristică (poezii), sau spre istorie națională, acela tot face ceva și nu se poate spune că a ieșit din cadrul legii ce o are chemarea lui,

fiindcă datoria lui se resfrânge pe toate ramurile de activitate. Și toate acestea, fie în ansamblu, fie aparte, concurg la înălțarea prestigiului episcopal și la promovarea unui bine, dela care — istoria ne-o dovedește îndeajuns — Biserica nicicând n'a fost absentă. Dar cel mai mare merit al unui chiriarh este datoria împlinită din curată râvnă pentru ea și cu intenția îndreptată în primul rând pe linia în care sunt înfipte cele mai apropiate și mai superioare trebuinți ale bisericii. Un atare merit superior, care de sigur, își are și răsrângerii laterale în măsura cea mai potrivită, l-a avut marele Șaguna și îl are și I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului.

I. P. S. Sa își îndreaptă cu multă grijă și cu mare merit atenția spre acele trebuinți, cari satisfăcute, înalță la maximum biserica și-i galvanizează trăinicia. Știința teologică și elemente de forță ca purtători ai ei, lată preocuparea Lui de căpetenie, care cu toată siguranța aduce mai mult bine bisericii, decât o administrație seacă exclusivă și trecătoare, sau decât orice altceva. Căci acel bine nu rămâne parțial, pentru și în cadrul unei singure eparhii, ci valoarea lui se extinde în egală măsură peste întreaga Biserică Ortodoxă.

Un grup de tineri, selecționați ca valori incontestabile și cu o profundă educație teologică formată la Cernăuți și în străinătate sub solicitudinea permanentă a I. P. S. S. Mitropolitului Bălan, alcătuește o incomparabilă pleiadă: *pleiada Sibiului*. Din acest grup, din această pleiadă, în cele ce urmează nu vom ridica pe niciunul mui mult de cum l-au ridicat aptitudinile lui, manifestate cu mult merit în ceea ce i s'a dat și posibilitate materială

să urmeze cu conștiință și cu chemare. Li cunosc, fiindcă mi-au fost colegi de Facultate și cei mai mulți, prieteni scumpi.

Unii din ei, deși încă tineri, au ajuns de tot cunoscuți marelui public și sunt de o valoare, care prezintă o mare garanță pentru viitor. Așa este P. S. Sa **Dr. Nicolae Popoviciu**, episcopul Oradiei, educat sub auspiciile aceluiaș Mitropolit cu un sprijin material de aproape *un milion* de lei și care apoi a eșit atât de ușor și de repede la suprafață, încât și-a deschis intrare în episcopat la o vârstă, de care înseși canoanele au rămas surprinse, fiindcă nicicând n'au prevăzut-o. Și tot așa este prof. **Dr. D. Stăniloae**, profund educat sub aceleași auspicii; auzim din surse sigure, că i se oferă acestui tânăr savant catedra de ist. bis. univ. dela Fac. de Teol. din Cernăuți, catedră pe care a ilustrat-o cândva marele savant și nemuritorul *Eusebie Popovici* și pe care tânărul prof. dela Acad. teol. „Andreiană“ ar ilustra-o cu o valoare și competență azi fără egal.

Dar mai sunt în aceeaș pleiadă și alți tineri deja doctoranzi în Teologie, dintre cari cel mai cunoscut e **Gr. T. Marcu**, educat la Cernăuți, apoi pentru specializare un an la Atena și doi la Breslau, iar pe viitor cine știe pe unde. Cine nu-l cunoaște, acela n'a citit niciodată de câțiva ani „*Telegraful Român*“, „*Revista Teologică*“ ș. a. E un talentat, atât la scris cât și la vorbă. Așteptăm să se reîntoarcă la Cernăuți la riguroase și să fie așezat în postul ce i se cuvine. Mai știm pe **N. Grosu**, dela Institutul rusesc de Teologie ortodoxă din Paris, care a tradus și tipărit cu suise materiale puse la dispoziție de I. P. S. Bălan, *Ortodoxia*, operă a profesorului de acolo Sergiu Bulgakoff. Știm apoi pe **Drd. Liviu Stan**, cu doi ani de specializare la Atena, unul la Varșovia, iar altul la Roma; (nu știm unde va mai fi trimis în viitor). Vin apoi **Șandru** și **Bodogae**, cu câte un an în Atena, iar pe viitor cine știe unde. În sfârșit **Chialda** și **Chioaru** — cel din urmă, de o vervă oratorică neobicinuită. Cel mai tânăr este **Corneliu I. Sârbu**, care numai în anul acesta și-a luat licența (cu *distincție*) și care de sigur nu va cădea nici pe mai departe din solitudinea I. P. S. Sale Mitrop. Bălan, fiind un element egal în aptitudini cu cei înșirați mai sus; despre acest tânăr — ca și despre unii din ceilalți — vom ști mai multe, ceva mai târziu, — atunci când puterile lui se vor valida pe teren, pentru alții și nu pentru el.

Iată un buchet de flori ale Teologiei Ortodoxe din Ardeal, cu semințe fecunde de știință

teologică și înmănușiat cu grijă de I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, — iată pleiada Sibiului, fără egal în România! Sunt nume, pe cari până acum vârsta lor le a ținut în anonim, dar cari mâine vor face parte din galeria de savanți ai Ortodoxiei noastre. —

P. Deheleanu
Drd. în Teol.

Blajul în aureola cuvântului inspirat al I. P. Sf. Mitropolit ortodox Dr. Nicolae Bălan

În zilele de 19, 20 și 21 ale lunii Septembrie c. s'au desfășurat în Blaj, serbările comemorative de trei sferturi de veac, de viață, ale „Asociațiunii transilvăniană pentru literatura română și cultura poporului român“ — „Astra“.

Blajul s'a dovedit din nou neîncăpător pentru valorile de Români, — ierarhi, dignitari, intelectuali, și țărani — mobilizați acolo, de un puternic îndemn, care dictă, că, — în vremurile actuale, — este nu numai o datorie, ci o imperioasă necesitate, că pe deasupra măruntelor desbinări în cari se irosesc forțele, să se exprime sus și tare, unitatea de granit a conștiinței românești.

Nimic mai necesar azi decât solidaritatea într'un unic front de apărare în contra încercărilor de slăbire și nimicire a noastră.

Și serbările au succes.

Incepând cu meticuloasele rapoarte asupra activității despărțămintelor; ale splendorilor conferințe literare și științifice, cari au dat reconfortanta recreație spirituală, și până la exercițiile ritmice ale șoimilor; minunatele mlădieri ale echipelor de călușeri; chiuțuri; cântece în ansamblu; caleidoscopica defilare, executate ca'ntr'un film viu, pe marea Arenă din Câmpia libertății, totul a fost, temeinic, plin de avânt, încântător.

Românii știu face manifestații.

Punctul culminant al serbărilor a fost însă fără îndoială ședința festivă, ținută sub înaltul patronaj și prezidiu al M. Sale Regelui Carol al II-lea în ziua de 20 Sept. în sala culturală a Blajului, — în care, după cuvântul expozițiv de bineventare a președintelui dl. I. Moldovan, I. Pr. Sfinția Sa Păr. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan cu elocința-i cunoscută a rostit un luminos discurs.

Fiecare cuvânt al discursului a fost as-

cultat cu respirația reținută și subliniat cu vii aplauze.

Nici odată nu s'a arătat — și atât de frumos — răspicat, apodictic și îndrăzneț, adevărul, starea de fapt și atitudinea, ce se impune pentru Români, ca și în cuvintele I. P. Sf. Sale.

Mitropolitul ortodox al Ardealului și printr'ânsul Biserica străbună a neamului a simțit b'ruința Sa și a concepției Sale de conștiință și superioară înțelegere pentru necesitățile vieții, nu numai în frenezia aplauzelor, ci mai ales în gestul de înaltă atenție de a fi remarcat dintre ceilalți oratori festivi prin vii și personale felicitări de însuș M. S. Regele.

Iar în minunatul, programaticul cuvânt de încheiere al M. Sale; caldele cuvinte regale adresate din nou I. P. Sf. Sale, ca o mulțumire pentru înălțătorul discurs prin care a ridicat în nimb de aureolă serbările dela Blaj, au dat o semnificație deosebită rostului, pe care îl are, alături de biserica ortodoxă dominantă, biserica Blajului românesc, — într'o vreme, în care cursul vieții a ajuns la răscruți.

Bunii români nu se pot îndoi că fiind vorbă de binele Țării, la mâna întinsă, — peste umbrele disenziunilor de zi, — cu atâta drădoste, generoasă și superioară înțelegere pentru destinele neamului, de biserica străbună, sufletul românesc de pe Târnavă, va răspunde cu aceleași sentimente.

Pr. Melentie Șora.

Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor

De *Dr. L. Iacob* prof. univ
(Urmare).

Ce deosebire de tratament! Cultele minoritare au libertate deplină să-și organizeze institutele teologice, să-și întocmească programul și numească pe profesori. Biserica dominantă nu are această libertate. Aici se cere lege specială, proiectul căreia să fie întocmit de Sf. Sinod de acord cu doi miniștri. Sf. Sinod întreg nu are atâta libertate la organizarea unui institut teologic, câtă are un episcop catolic sau șeful altui cult minoritar.

Care este situația la Facultățile teologice? Numirea profesorilor la Facultățile de teologie se face fără să se țină seamă de asentimentul Sfântului Sinod prevăzut în Statutul de organizare (art. 3 lit. j). Se poate întâmpla să se numească o persoană, care lucrează împotriva

doctrinei bisericii ortodoxe și chiar împotriva concepției creștine. Cazul recent al unui profesor dela facultatea de teologie din Chișinău — condamnat pentru propagandă comunistă — este foarte elocvent.

Dar ce este și mai trist, autoritatea bisericească nu are cuvânt nici la educația rel. morală a studenților cari urmează studiile la facultățile teologice. Internatele de pe lângă facultățile teologice sunt scoase de sub jurisdicția autorității bisericești. Pentru internatele acestea, Regulamentul general pentru aplicarea legii învățământului aniversitar (art. 189) stabilește regimul următor:

„Pe lângă facultățile de teologie vor funcționa internate teologice, în care studenții, finiți în discipline indispensabile viitorilor preoți, vor fi exercitați în practica serviciilor religioase“.

„Oricare ar fi fondurile din care se întreține internatul, directorul va fi un profesor dela Facultatea de teologie, cleric hirotonit sau *în caz de lipsă laic*, numit de ministru prin decret regal, după propunerea Consiliului Facultății de teologie“. Numirea se face pe trei ani. Pentru organizarea și funcționarea interioară a internatului, Consiliul prof. al Facultății va alcătui un regulament special aprobat de Senatul universitar și sancționat prin decret regal.

Așa dar la pregătirea sufletească a candidaților la preoție cari-și fac studiile la facultățile de teologie, Sf. Sinod, Patriarhul, un mitropolit sau un episcop nu au niciun cuvânt. Directorul internatului este numit de ministru; poate fi și un profesor laic, regulamentul întocmit de Consiliu și aprobat de Senat. Dar ce drept se rezervă Sfântului Sinod?

Iată un regim, care nu se va putea aplica niciodată la cultul catolic, sau la oricare alt cult minoritar.

Inzestrarea materială.

Biserica, ca împărăție spirituală, urmărește un scop spiritual și pentru realizarea lui se folosește de mijloace spirituale. Totuși în activitatea ei în domeniul religios-moral și pentru satisfacerea multiplelor îndatoriri, biserica are nevoie și de mijloace materiale. Asigurarea existenței clerului, susținerea instituțiilor bisericești reclamă mijloace materiale. Cu cât mai bogate vor fi aceste mijloace, cu atât mai ușor și mai deplin își va îndeplini biserica misiunea.

Statul de drept are datoria să mențină, mai ales în acest punct, echilibrul între culte prin aplicarea principiului de egală îndreptățire. Numai ținând o cumpănă dreaptă în materia acea-

sta, se va realiza o întrecere nobilă a cultelor în urmărirea idealului religios moral. Numai astfel se va pune stavilă ofensivei unui cult mai bogat înzestrat împotriva altui cult mai slab dotat pentru a se apăra și reacționa. Mijloace egale de luptă și mijloace egale de reacționare, iată singura cale care ar duce la pactul de neagresiune între culte.

Care a fost *raportul de forțe* — din punct de vedere material — *între cultele din țară înainte de întregire?*

Biserica ortodoxă.

Intregirea Neamului a găsit biserica ort. în cea mai mare sărăcie. În Vechiul Regat averile bisericesti, cari formau a cincina parte din averea țării, au fost secularizate fără vreun preț de despăgubire și fără să se fi înființat un fond pentru susținerea bisericii.

În Bucovina biserica ort. era bine înzestrată prin existența fondului religios, care acoperea toate cheltuielile bisericii: salariile clericului, susținerea facultății de teologie... Statul nu acorda din bugetul său nici o sumă pentru trebuințele bisericii ort. din Bucovina.

În Ardeal biserica ort. română era cea mai săracă, totuși avizată mai mult la mijloacele proprii. Politica de stat era ostilă acestei biserici, de aceea subvențiile date erau cu totul neînsemnate. Exista o lege (legea XX din 1848) care stabilea principiul de reciprocitate și egală îndreptățire a tuturor confesiunilor. Dar guvernele ungurești nu s'au gândit niciodată la aplicarea cinstită a acestei legi. Pentru felul cum se înțelegea și cum se aplica în Ungaria principiul parității să ne servească ca exemplu cazul următor: La 21 Decembrie 1917 ministrul cultelor Contele Apponyi, a depus pe biroul Camerei proiectul de lege al autonomiei catolice, prin care toate averile, primite de biserica catolică dela regi și principii pentru multiple scopuri naționale, vor rămâne ale bisericii catolice. Măsura aceasta ar fi provocat pe protestanți, de aceea pentru a-i dezarma ministrul a prezentat și alt proiect despre executarea treptată a legii XX din 1848 relativ la egala îndreptățire a confesiunilor. Prin proiectul acesta de lege se crea un fond de 200 milioane coroane — aur — pentru cele trei confesiuni protestante. Pentru biserica ort. nu se prevedea nici un ajutor. Ipocrizia legiuitorului acoperea această nedreptate cu formula înșelătoare a unei treptate aplicări a egalei îndreptățiri și pentru biserica ortodoxă.

Față de situația de deprimantă sărăcie a bisericii ortodoxe care era situația celorlalte culte? Vom urmări problema pentru Ardeal.

Cultul catolic.

Prin donațiuni din partea regilor și principilor această biserică dispunea de averi foarte mari. Situația de drept a averilor acestora este determinată prin donațiunea lor din averea Statului. Ele au fost considerate totdeauna ca averi de Stat, averi ale Coroanei iar bisericii îi revenea numai uzufructul lor și nicidecum dreptul de proprietate. Deaceia regii ungari, ca patroni supremi, exercitau asupra averilor catolice dreptul de dispunere și controlul cel mai sever prin guvernul responsabil.

(Va urma)

Răspuns tardiv

— **Canonicului N. Brânzeu, dela Lugoj** —

de Preotul Gh. Cotoșman

(Urmare)

Il invit să deschidă istoria neamului și să vadă că tot ce are nația românească mai bun și mai de valoare, a stigmatizat și înfierat actul blestemat dela 1700. Deastădată reproduc numai un pasagiu concludent dintr'o scrisoare a românului unit Papiu Ilarian, carele se adresează preoților și deci și canonicilor uniți în felul următor:

„*Voi Iezuiți români dela Oradea-mare, dela Gherla, de... și de alurea (dela Lugoj), voi care în aceste zile ale luminei și ale libertății cutezați a îndemna pe Români să meargă la sinodul Catolicilor din Pesta; voi cari mergeți cu cutezanța până a da Românilor uniți numele străinu și urātu de Catolici, ca și cum a fi unitu în patru puncte cu catolicii ar însemna a fi catolic, papist adecă Iezuit, voi cari, prin aceasta și alte asemeni criminale apucături, cercați a rumpe de tot o parte însemnată a Românilor din corpul cel mare al națiunei, auziți pe profetul Șincai, și, până e timp **convertiți-Vă**“ (Viața și operele lui G. Șincai, p. 32—44).*

Și, mai departe, Papiu Ilarian scrie că „Șincai, ca și Klain episcopul, Klain călugărul, Petru Maior și toți Blăjenii luminați din secolul al XVIII, *cunoșteau tot răul fatal produs prin Unie.*“

Iată, dar, că nu un „biet popă“ ortodox, cu un anumit orizont de gândire, ci o personalitate de însemnătate unui Papiu Ilarian — și cu el „toți Blăjenii luminați din sec. XVIII“ — scrie că „*Uniea*“ a fost un „*rău fatal*“ și că, clerul unit, prin apucături criminale „a rupt o parte însemnată a Românilor din corpul cel mare al națiunii“ aruncându-l în brațele maghiarizării. Dar, nici aceste cuvinte, oricât de tari și adevărate ar fi, nu jenează pe „Iezuiți“ români dela Lugoj și de alurea.

Ați fost „fraților“ uniți, și sunteți „atacați“ aproape zilnic, nu de „bieți popi“ și de „oameni de

aceștia", de duzină, cum s'ar zice, ci de personalității de talia și de mărima unui Nicolae Iorga, Silviu Dragomir, Al. Lapedatu, Pr. N. M. Popescu, Ioan Lupăș, Sextil Pușcariu, Onisifor Ghibu, toți profesorii universitari și membri ai Academiei Române; Stelian Popescu, Mitropolitul Nicolae Bălan, Arh. I. Scriban, Iconom Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu etc... etc..., ca să vă amintesc numai pe *unii* din contemporani, și, totuși, nimic din ceace spun acești bărbați de marcă ai Neamului nu vă „jeneză”. Stăm desigur în fața unei stări patologice morale și naționale iremediabile!

Decurând a apărut cartea Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, dela Arad: „*Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț*”, în care P. C. Sa, pe 702 pagini mari, bazat pe documente inedite, dezvoltă întreaga gamă a suferințelor îndurate de poporul român din Crișana și Banat din pricina atașării sale la legea și națiunea românească, de cari comori strămoșești emisarii unăției au vrut să-i despoale în folosul ungarilor, al căror ideal l-au servit. Dacă „lezuiții” români de azi se simt cu conștiința neîntinată, să răspundă „atacurilor” Păr. Ciuhandu, căci până în prezent n'au avut cutezanța să răspundă la nici unul din multele și documentatele sale studii asupra ravagiilor produse de „urgia unăției” în conștiința poporului român de dimcoaci de Carpați.

Complicitatea „lezuiților” români de dușmanul milenar o demască și dl Stelian Popescu, directorul marelui ziar „Universul”, în documentatul său discurs, ținut în fața membrilor Congresului Național Bisericesc; la 15 Oct. 1935, arătând cu date ce nu suferă de amintire, pericolul ce-l prezintă pentru națiune și siguranța țării „lezuiții” români uniți, cari, spre a rămâne neturburați în acțiunile lor antiromânești, au pus la cale, cu concursul „Ungurilor din Ungaria”, încheierea unui Concordat cu Papa, care *Concordat* „desparte poporul român în două, rupând din unitatea națională peste un milion de români, pe cari — *Concordatul* — îi înglobează într-o organizație condusă din afară de hotarele țării noastre, și într'un spirit potrivnic intereselor de viață ale neamului și ale statului român”.

(Va urma)

Predică,

ținută la sfințirea Iconostasului sf. Biserici din Cintei.

Prea Cucernici Părinți,
Iubiți Creștini,

Cu binecuvântarea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei, însoțită de rugăciunile stăruitoare înălțate spre Ceriuri de glasurile slujitorilor dela sf. Altar, am săvârșit astăzi un act de înălțare sufletească, din care pentru viața

noastră creștinească răsare un eveniment de însemnătate și plăcută amintire.

Prin darul Duhului sfânt, implorat de glasurile noastre, s'a sfințit astăzi aceasta Biserică, în care, — prin stăruința fiului comunei, fiu al fericitului în Domnul fost preot al vostru timp de 63 de ani, Ioan Iancu, prin dărnicia credinciosului fiu al sf. noastre Biserici Dr. Cornel Iancu, — s'a așezat un prea frumos și plin de învățături creștinești, Iconostas.

Acest prilej mă îndeamnă să vă vorbesc astăzi despre Iconostas și despre însemnătatea lui în viața creștinească, vă invit deci cu dragoste creștinească, să fiți cu luare aminte.

Iubiți Creștini,

Iconostasul sau Catapiteasma, acest părete, care cuprinde un mănunchiu de icoane și care despărțește sf. Altar de celelalte părți ale sf. Biserici, ne arată lucrările lui Dumnezeu săvârșite în scopul mântuirii neamului omenesc. El cuprinde chipul blând al bunului Dumnezeu, evenimentele sfinte din viața Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, răspândind până la marginile lumii învățătura Lui înaltă și sfântă și cari și-au dat viața lor pentru ea.

Priviți spre acest Iconostas, lăsați câteva clipe ațintită privirea voastră asupra sfințelor icoane și veți găsi înși vă, că acest mănunchiu de icoane este o carte deschisă, o carte vorbitoare, care cuprinde mulțime de învățături mântuitoare, o carte, în care pot ceti nu numai cei cărturari, dar și cei ce nu știu carte.

Sus de tot vedem icoana sfântă a Atotputernicului Dumnezeu. Privind la ea ne aducem aminte, că El este „*Tatăl Atotfiitorul, Făcătorul Cerului și al pământului, al celor văzute și al celor nevăzute*”. El, din bunătatea Sa nemărginită, din înțelepciunea cea nespusă și atotputernicia cea nemăsurată, a făcut Cerul și pământul, lumea, îngerii și oamenii, toate ființele cele văzute și cele nevăzute și le ocârmuește pe toate ca un Atotfiitor și Atotputernic. Mai presus de toate ființele a pus pe om, iar pentru îndreptarea și mântuirea lui a trimis pe Fiul său unul născut, pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

De aceea, lângă aceasta icoană, vedem pe aceea a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, „*Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s'a pogorât din Ceru, s'a intrupat dela Duhul sfânt și din Fecioara Maria și s'a făcut om; a pățimit, s'a îngropat și a înviat a treia zi după Scripturi*”.

Oprindu-ne privirea asupra acestei sf. icoane a Mântuitorului, gândul nostru se îndreaptă:

Spre ieslea din Vitleem, unde î-L vedem născut din Preacurata Fecioara Maria ;

spre Biserica din Ierusalim, unde î-L vedem pe Iisus în vrâstă de 12 ani, stând în mijlocul învățăceilor și a bătrânilor poporului jidovesc, pe cari l-a uimit cu răspunsurile pline de înțelepciune ;

spre apele Iordanului, unde botezându-se, s'a auzit tainicul glas rostind cuvintele : „*Acesta este Fiul meu cel iubit, întru Carele bine am voit*“ ;

spre coasta „*muntelui fericirilor*“ (muntele Curun-Kart Hattin de azi), unde Iisus a ținut minunata și dumnezeiasca Sa predică, din care pentru om se desprinde calea, ce duce la adevărata fericire și mântuire. De pe acest munte, glasul dumnezeesc, ca un cunoscător adânc al sufletului omenesc, rostește sentințe scurte, arătând, cine dintre oameni se poate considera de fericit. Acel glas grăește :

„*Fericiți cei ce plâng, fericiți cei blânzi, fericiți cei ce flămânzesc și însetoșează după dreptate, fericiți cei curați cu inima, fericiți cei făcători de pace*“...

„*Veniți la mine cei osteniți și însărcinați*“ ; „*De te lovește cineva peste obrazul tău cel drept, întoarce-i lui și celălalt*“ ; și mai presus de toate : „*Iubiți pe vrășmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blastemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc*“. „*Iertați oamenii greșalele lor*“...

Șirul lung și nesfârșit al tămăduirii boalelor trupești și sufletești, sunt toate mărturiile, că Iisus, a venit pentru noi și pentru a noastră mântuire ?

Icoana Maicii Domnului ? Pleacă-ți creștine genunchele tău în fața acestei icoane și rostește rugăciunea sfântă : „*Ușa îndurării deschide-o nouă Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ca să nu pierim cei ce nădăduim întru Tine, ci să ne mântuim prin Tine din nevoi, că Tu ești mântuirea neamului creștinesc*“. Tu ești mântuirea neamului creștinesc, căci prin rugăciunile înălțate spre Tronul Tău, ai șters mulțime de lacrimi de pe fețele celor nenorociți ; prin rugăciunile îndreptate spre Tine, multe mame și-au mântuit copiii chiar dela moarte. Așa, cetesc într'o carte următoarea întâmplare plină de folositoare învățătură : În războiul mondial, pleacă pe câmpul de luptă un ofițer, căruia mamă-sa înainte de plecare i-a dat o iconiță cu aceea, să o poarte atârnată la gâtul său. Era iconița Maicii Domnului, pe care fiul o luase nu că avea credința, că-i va putea fo-

losi, ci de dragul maicii sale. Ajunge grav rănit. O patrulă rusească se apropie de dânsul. Unul îndreaptă arma cu baloneta spre el, altul îi la obiectele cele mai de preț, altul îl desbracă de hainele sale. Când ajung să-l desbrace de cămașă, toți privesc cu uimire la pieptul lui, unde văd iconița Maicii Domnului. Aruncă toți armele, îngenunche în fața iconiței, își fac semnul sf. Cruci și plecându-se sărută pe rând toți iconița. Il îmbracă în hainele sale, îl ridică pe brațe și îl duc la un spital, unde a fost îngrijit. Văzând toate aceste ofițerul, și-a dat seama, că prin iconița Maicii Domnului a putut scăpa cu viață și numai prin rugăciunile maicii sale, care zi de zi își îndrepta gândul său spre Tronul Maicii Domnului, a fost părtaș de o așa binefăcătoare minune. De atunci, ofițerul, rugăciunile sale le îndrepta mai mult spre Tronul Maicii Domnului.

În alt rând, iubiți creștini, vedem icoanele, cari ne reprezintă pe cei 12 Apostoli. În fața icoanei sf. Petru, ne aducem aminte de cuvântările lui rostite pentru Hristos, ne aducem aminte cum a fost aruncat în temniță, cum a vindecat pe slăbănogul dela ușa bisericii din Ierusalim și cum a fost spânzurat cu capul în jos în Roma, sub domnia împăratului roman Neron. În icoana sf. Apostol Pavel „*al neamurilor*“, cetim stăruința lui în credință, găsim căldura, cu care îl propovăduiește pe Hristos, pentru care moare tăindu-i-se capul.

În alt șir de icoane vedem chipul unui sfânt Ierarh, care și-a închinat talentul minții sale și toată ființa sa lui Hristos, precum și icoana vr'unui sfânt Mucenic, cu semnul prin care a murit pentru Hristos.

Și toate aceste sfinte icoane, sunt pline de cele mai frumoase și folositoare învățături creștinești. Și par'că toate vorbesc, ceea ce l-a îndemnat pe sf. Ioan Damaschinul să rostească cuvintele : „*Icoana este oarecum un fel de învățător. Pentru cei simpli și neștiutori de carte, ea este aceea, ce este cartea pentru cei învățați*“. O icoană vorbește atât de mult sufletului nostru si-l pătrunde adânc pe cel ce privește spre ea, încât sf. Părinte Grigorie de Niza a zis cu drept : „*Ori de câteori văd chipul lui Avram gata să aducă jertfă pe fiul său Isac, nu pot să mă despart de ea, fără să vărs lacrimi*“.

Însăși icoana și ceea ce reprezintă ea pătrunde sufletul nostru, iubiți creștini, și nici decât lucrurile omenești de pe ea. Dacă vom privi la o icoană căutând la frumusețea picturii sau a ramei în care este cuprinsă, avea putea satisface simțul nostru față de artă, dar

nu va putea aduce nici un folos sufletului nostru.

Să zice, că un pictor renumit s'a dus într'o Mănăstire, ca să admire și să se inspire dela o icoană plină de învățături. Se uită la icoană din toate părțile, dar nu găsește pe ea nimic deosebit. Un copil intră în biserică și văzându-l nemulțumit îl zice: „Domnule, dacă vrei să vezi bine ce spune icoana aceasta, pleacă-te în genunchi”. Pictorul îngenunchează în fața icoanei, se uită lung la ea și deodată se deșteaptă în sufletul său o minunată uimire. I se părea, că citește de pe aceea icoană mulțimea binefacerilor ce izvorau din ea. Cu cât privea mai mult la ea, se umplea mai mult de uimire și ochii i se umplură de lacrimi. Icoana reprezenta pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care în chipul samarineanului milostiv, spală ranele celui căzut între tâlhari, le unge cu unt de lemn, îl pune pe dobitoacul său și-l duce la o casă de oaspeți, purtând grije de el.

Iubiți Creștini,

Impotriva acestor icoane, împotriva acestor chipuri împotriva acestei „Biblie” a celor necărturari, cu cari s'au împodobit sfintele biserici, ca lăcașuri de închinare, s'a început acum 1210 ani o luptă sub împăratul roman Leon Izaurul. Mâinile barbare ale soldaților păgâni rupeau și aruncau în foc sfintele icoane. Ele au fost scoase din biserici și călcate în picioare. Aceste lupte au ținut mai bine de 100 de ani, când împăratul Constantin cel Mare, îndemnat de semnul, care s'a arătat pe cer însoțit de cuvintele: „*In acest semn vei învinge*”, a pornit la luptă cu acest semn al sf. Cruci și a învins pe Liciniu și pe Maxentiu. După aceasta biruință a poruncit se se aducă și să se așeze din nou sfintele icoane în biserici, la locuri de frunte, căroră creștinii să se închine cu toată cucernicia. De atunci și până în ziua de astăzi, sfintele icoane, ca niște cărți de plină învățătură sunt nu numai o podoabă a sf. noastre Biserici ortodoxe, dar sunt și mijloace, cari ne aduc aminte de cei zugrăviți pe ele, de viața lor, de binefacerile lor sau de suferințele lor, fiind pentru noi pilde bune în săvârșirea faptelor bune. Da, pentru că ele ne îndeamnă la fapte bune.

Icoana „Banul văduvei” (de dare) a pătruns și sufletul credinciosului nostru Dr. C. Iancu, care inspirat poate și de cuvintele dela Tovie: „*Mai bine este a face milostenie, decât a strânge aur*”, (XII.) a dăruit pe chelutiala sa de mai bine de 100.000 lei acest astăzi sfințit Iconostas, ca să fie credincioșilor

noștri de aici și celor ce vor intra în aceasta sf. biserică spre folositoare învățătură, ca toți cei ce vor privi spre icoana acestui Iconostas, să se gândească la bunătatea lui Dumnezeu, la marile sale binefaceri pentru omenime, la toate lucrările săvârșite de Dumnezeu prin Fiul său și prin sfinții Săi, în scopul mântuirii neamului omenesc.

Binecuvântat să fie Domnul Dumnezeuul nostru, care ne-a învrednicit să săvârșim acest act, întru mărirea Sa, în veci Amin.

P. Marșieu
protopop.

† Preotul Avram Giurgiu

În ziua de 16 Sept. a. c., a încetat din viață după o scurtă suferință în sanatorul Bega din Timișoara, preotul din Rădești Avram Giurgiu în etate de 64 ani, după o activitate preoțească de 32 ani în Hodiș și Rădești.

Om integru, preot vrednic, păstor bun și naționalist înflăcărat, s'a bucurat de dragostea și stima enoriașilor și a colegilor săi. Fiindu-i recunoscută munca și apreciată activitatea de cel în drept, a fost decorat cu „Meritul pentru Biserică cl. II” și cu „Coroana României” în gradul de cavaler.

Petrecerea în calea vecinicii, i-a fost demnă, prohodul a fost slujit de părintele protopop dr. P. Țucra cu asistența preoților V. Popovici, M. Șora, C. Vuia, Gh. Găescu, A. Borza, D. Ganea apoi din protopopiatul Gurahonț colegii: I. Popovici și Gh. Cereanț din Almaș, E. Tomșa din Holt, I. Iancu din Dieci și diaconul A. Bocșanu din Timișoara.

Cuvinte de adio și de mângâiere a rostit: păr. pp. dr. P. Țucra, apoi preotul I. Popovici din Almaș în numele colegilor săi din protopopiatul Gurahonț și învățătorul I. Ardeoiu în numele enoriașilor săi din Rădești, de unde o delegație de enoriași a depus pe mormântul preotului lor o cunună de flori udată cu lacrimi de durere.

Solemnitatea a fost împodobită cu duioasele cântări a corului mixt din Timișoara, condus de diaconul A. Bocșanu.

Iu urma răposatului preot, rămân nemângăiați; soție, fii și fiice.

Bunul Părinte ceresc să așeze sufletul lui în ceata dreptilor.

† Preotul Vasile Giurgiu

În ziua de 16 Sept. a. c. se stinge din viață vrednicul preot Vasile Giurgiu din Vața de sus — Căzănești.

Asemenea unei făclii aprinse ce luminează celor din jur, așa a trimis și acest preot raze de lumină 38 de ani între enoriașii săi și precum lumina care luminează să mistue ea singură, așa s'a mistuit și viața preotului Vasile Giurgiu care atâția ani străbate în fiecare Duminică și sărbătoare — afară de celelalte necesități ce obvin peste săptămână în parohie un drum de 14 Km. peste văi și dealuri prin vremea și rea și bună. Aceasta e jertfa neresplătită a vieții sale.

Omul robust, plin de viață și putere este doborât la vârsta de 62 ani de o complicație de morhuri, ce nu iartă.

Se trage din o veche și stimată familie preoțească din Bulzești j. Hunedoara. Școala o face în Brad și Siblu, unde prestează examenul preoțesc cu distincție și declarat apt pentru parohia de clasa primă. — În 1898 e hironit preot pentru Vața de sus — Căzănești, unde păstorește cu zel și abnegațiune de apostol până în clipa din urmă a vieții sale. Pentru viața și munca sa în ogorul Domnului a fost distincție cu brâu roșu și a fost numit misionarul tractului.

Înmormântarea preotului Vasile s'a făcut în 18 Sept. a. c. dela casa sa din Ociu, slujba a fost pontificată de păr. protopop Ștefan Bogdan asistat de 14 preoți. Cuvântul funebru și de rămas bun a fost rostit de păr. protopop, care arată virtuțile, jertfa vieții de apostol a celui ce pleacă pentru vecie, precum și înțelepciunea bunului păstor care-și pune viața pentru turma sa. Înălțător acest cuvânt stoarce lacrimi pe fețele tuturor.

Notăm coincidența, că astăzi se îngroapă și fratele său preotul Avram din Rădești.

Bunul Dumnezeu să așeze sufletul lui unde se odihnesc dreptii Săi.

Nr. 6407/1936

Ordin circular

către toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia ort. rom. a Aradului.

Obvenind tot mai des cazurile, că pentru diferitele reparări mai radicale ale edificiilor și pentru construire de edificii noi: planurile, devizele, bugetele supletorii și hotărârile corporațiilor parohiale ni se trimit spre aprobare numai în lunile Iulie și August, și ca urmare — după aprobarea prin Consiliul eparhial al planurilor, devizelor și hotărârilor corporațiilor parohiale — *lucrările* ce se încep numai prin lunile Iulie și August:

Ori că nu pot fi terminate până la finea lunii Octomvrie, și deci continuarea lor trebuie amânată pe primăvara anului viitor;

Ori că terminându-se lucrările tocmai în preajma sosirii timpului ploios dela finea lunii Octomvrie sau din luna Noemvrie — edificiul reparat, sau construit de nou, *nu are timp să se usuce*, și în acest caz *tencuiala umedă* în timpul iernii *înghiață*, iar în primăvara anului următor *cade jos*, reclamând edificiul o tencuire nouă și cheltuieli noi.

Pentru preîntâmpinarea unor asemenea cazuri în viitor, aducem la cunoștință tuturor oficiilor protopopești și parohiale, că planurile, devizele, bugetele supletorii și hotărârile corporațiilor parohiale referitoare la reparări radicale și construire de edificii noi, — organele parohiale să ni le înainteze spre aprobare cel mai târziu până în *prima Mai* a anului în care se contemplează executarea lucrărilor de reparări radicale și construire de edificii noi.

Nu admitem, ca organele parohiale să publice concurs de licitație minuendă și să dea în întreprindere asemenea lucrări, înainte de a fi aprobat Consiliul nostru eparhial planurile, devizele, bugetele supletorii și hotărârile corporațiilor parohiale.

Arad, din ședința Consiliului eparhial, Secția economică, ținută la 3 Septemvrie 1936.

† Andrei
episcop.

AVIZ. C. Preoți, când trimit banii la Sfta Episcopie binevoiască a scrie pe cuponul mandatului spre ce scop trimit banii.

